

Lovforslag nr. L 88. Fremsat den 3. juni 1998 af undervisningsministeren (Margrethe Vestager)

Forslag

til

Lov om ændring af forskellige uddannelseslove

(Betaling for ekskursioner m.v.)

§ 1

I lov om gymnasiet m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 63 af 23. januar 1997, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 2 indsættes:

»§ 3. Dele af den almindelige undervisning i fagene kan organiseres og tilrettelægges som ekskursioner m.v.«.

2. I § 17 indsættes efter *stk. 1* som nye stykker:

»*Stk. 2.* Eleverne kan afkræves betaling for deltagelse i ekskursioner m.v., der indgår som en del af undervisningen. Der kan dog ikke kræves betaling for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Rabat ydet i form af frirejser eller lignende skal komme samtlige deltagere til gode.

Stk. 3. Ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er omfattet af den almindelige mødepligt. En elev kan ikke udelukkes fra deltagelse heri på grund af manglende erlæggelse af deltagerbetaling.

Stk. 4. Deltagelse i ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der vedrører andet end forplejning eller udgør mere end 50 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er frivillig for den enkelte elev, og skolen skal tilbyde alternativ undervisning til elever, der ikke deltager.

Stk. 5. Det i stk. 3 og 4 nævnte beløb reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det

fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10. Reguleringen sker på grundlag af den på reguleringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen efter afrunding giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, bekendtgøres dette af undervisningsministeren.«.

Stk. 2 - 4 bliver herefter stk. 6 - 8.

3. I § 17, *stk. 2*, som bliver stk. 6, ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

4. I § 17, *stk. 4*, som bliver stk. 8, ændres »efter stk. 3« til: »efter stk. 7«.

5. I § 17a ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

§ 2

I lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforbereende enkeltfagsundervisning for voksne m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 64 af 23. januar 1997, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 9 indsættes:

»§ 10. Dele af den almindelige undervisning i fagene kan organiseres og tilrettelægges som ekskursioner m.v.«.

2. I § 29 indsættes efter *stk. 1* som nye stykker:

»*Stk. 2.* Kursisterne kan afkræves betaling for deltagelse i ekskursioner m.v., der indgår som en del af undervisningen. Der kan dog ikke kræves betaling for udgifter, der vedrører undervisning-

gen eller lærernes deltagelse. Rabat ydet i form af frirejser eller lignende skal komme samtlige deltagere til gode.

Stk. 3. Ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er omfattet af den almindelige mødepligt. En kursist kan ikke udelukkes fra deltagelse heri på grund af manglende erlæggelse af deltagerbetaling.

Stk. 4. Deltagelse i ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der vedrører andet end forplejning eller udgør mere end 50 kr. pr. døgn pr. deltager, er frivillig for den enkelte kursist, og kursist skal tilbyde alternativ undervisning til kursister, der ikke deltager.

Stk. 5. Det i stk. 3 og 4 nævnte beløb reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10. Reguleringen sker på grundlag af den på reguleringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen efter afrunding giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, bekendtgøres dette af undervisningsministeren.«

Stk. 2 - 8 bliver herefter stk. 6 - 12.

3. I § 29, *stk. 2*, som bliver *stk. 6*, ændres »*stk. 3*« til: »*stk. 7*«.

4. I § 29, *stk. 4*, som bliver *stk. 8*, ændres »*stk. 3*« til: »*stk. 7*«.

5. I § 29, *stk. 7*, som bliver *stk. 11*, ændres »*stk. 5* og *6*« til: »*stk. 9* og *10*«.

6. I § 29, *stk. 8*, som bliver *stk. 12*, ændres »*stk. 5* - *7*« til: »*stk. 9* - *11*«.

7. I § 29a ændres »*stk. 3*« til: »*stk. 7*«.

§ 3

I lov om erhvervsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 122 af 5. februar 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 19 a indsættes efter *stk. 1* som nye stykker:

»*Stk. 2.* En skole kan opkræve betaling fra elever for deltagelse i ekskursioner m.v., der indgår

som en del af undervisningen. Der kan dog ikke kræves betaling for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Rabat ydet i form af frirejser eller lignende skal komme samtlige deltagere til gode.

Stk. 3. Ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er omfattet af den almindelige mødepligt. En elev kan ikke udelukkes fra deltagelse heri på grund af manglende erlæggelse af deltagerbetaling.

Stk. 4. Deltagelse i ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der vedrører andet end forplejning eller udgør mere end 50 kr. pr. døgn pr. deltager, er frivillig for den enkelte elev, og skolen skal tilbyde alternativ undervisning til elever, der ikke deltager.

Stk. 5. Det i stk. 3 og 4 nævnte beløb reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10. Reguleringen sker på grundlag af den på reguleringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, bekendtgøres dette af undervisningsministeren.«

Stk. 2 - 5 bliver herefter *stk. 6* - *9*.

2. I § 19 a, *stk. 2*, som bliver *stk. 6*, ændres »*stk. 3*« til: »*stk. 7*«.

3. I § 19 a, *stk. 4*, som bliver *stk. 8*, ændres »*stk. 3*« til: »*stk. 7*«.

4. I § 19 a, *stk. 5*, som bliver *stk. 9*, ændres »*stk. 1-3*« til: »*stk. 1-7*«.

§ 4

I lov om de erhvervs gymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen, jf. lovbekendtgørelse nr. 495 af 10. juni 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 15 indsættes efter *stk. 1* som nye stykker:

»*Stk. 2.* En skole kan opkræve betaling fra elever for deltagelse i ekskursioner m.v., der indgår som en del af undervisningen. Der kan dog ikke kræves betaling for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Rabat ydet i

form af frirejser eller lignende skal komme samtlige deltagere til gode.

Stk. 3. Ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er omfattet af den almindelige mødepligt. En elev kan ikke udelukkes fra deltagelse heri på grund af manglende erlæggelse af deltagerbetaling.

Stk. 4. Deltagelse i ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der vedrører andet end forplejning eller udgør mere end 50 kr. pr. døgn pr. deltager, er frivillig for den enkelte elev, og skolen skal tilbyde alternativ undervisning til elever, der ikke deltager.

Stk. 5. Det i stk. 3 og 4 nævnte beløb reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10. Reguleringen sker på grundlag af den på reguleringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, bekendtgøres dette af undervisningsministeren.«

Stk. 2 - 5 bliver herefter stk. 6 - 9.

2. I § 15, *stk. 2*, som bliver *stk. 6*, ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

3. I § 15, *stk. 4*, som bliver *stk. 8*, ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

4. I § 15, *stk. 5*, som bliver *stk. 9*, ændres »stk. 1-3« til: »stk. 1-7«.

§ 5

I lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 828 af 17. september 1996, som ændret ved § 4 i lov nr. 1235 af 27. december 1996, foretages følgende ændringer:

1. I § 18 indsættes efter *stk. 1* som nye stykker:

»*Stk. 2.* Amdsrådet kan bestemme, at der kan opkræves betaling fra elever for deltagelse i ekskursioner m.v., der indgår som en del af undervisningen. Der kan dog ikke kræves betaling for udgifter, der vedrører undervisningen eller læ-

ernes deltagelse. Rabat ydet i form af frirejser eller lignende skal komme samtlige deltagere til gode.

Stk. 3. Ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er omfattet af den almindelige mødepligt. En elev kan ikke udelukkes fra deltagelse heri på grund af manglende erlæggelse af deltagerbetaling.

Stk. 4. Deltagelse i ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der vedrører andet end forplejning eller udgør mere end 50 kr. pr. døgn pr. deltager, er frivillig for den enkelte elev, og skolen skal tilbyde alternativ undervisning til elever, der ikke deltager.

Stk. 5. Det i stk. 3 og 4 nævnte beløb reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10. Reguleringen sker på grundlag af den på reguleringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, bekendtgøres dette af undervisningsministeren.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter *stk. 6* og *7*.

2. I § 18, *stk. 2*, som bliver *stk. 6*, ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

3. I § 18a ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

§ 6

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 1998.

Stk. 2. Ydelser, som elever m.fl. før lovens ikrafttræden gyldigt har erlagt eller afgivet tilsagn om at ville erlægge, kan anvendes som aftalt til ekskursioner m.v.

§ 7

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. § 1 og § 2 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for forslaget

Det fremgår af bestemmelser i lov om gymnasiet m.v., lov om kursus til højere forberedelseksamen og om studieforberevende enkeltfagsundervisning for voksne m.v., lov om erhvervsuddannelser, lov om de erhvervs-gymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen samt lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser m.v., at undervisningen efter disse love som udgangspunkt er vederlagsfri. Der har dog hidtil været praksis for i en vis udstrækning at opkræve bidrag fra elever, kursister m.fl., der deltager i forskellig undervisning uden for selve uddannelsesinstitutionen, jf. for så vidt angår gymnasiet betænkning afgivet af uddannelsesudvalget den 15. maj 1990 over forslag til lov om gymnasiet m. v., Folketingstidende 1989 - 90, tillæg B, sp. 1285.

På baggrund af en klagesag tog Folketingets Ombudsmand i en redegørelse af 20. november 1997 stilling til forskellige tilfælde af opkrævning af forældrebetaling for lejrskoler og skolerejser m.v. i folkeskolen. Ombudsmanden udtalte blandt andet, at der kunne rejses berettiget tvivl om, hvorvidt opkrævningerne i alle de i sagen beskrevne tilfælde havde haft den fornødne hjemmel i folkeskoleloven. Ombudsmanden henstillede, at ministeriet tog initiativ til en ændring af folkeskoleloven med henblik på at få præciseret, om og i hvilket omfang forældrene kan afkræves betaling for de omhandlede udgifter.

På denne baggrund har undervisningsministeren den 6. maj 1998 fremsat forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Betaling for lejrskoler og skolerejser m.v.) (L 83). I denne forbindelse findes det rettest også for så vidt angår ungdomsuddannelserne at fastsætte udtrykkelige lovregler om elevers bidrag til finansiering af tilsvarende arrangementer.

I folkeskoleloven vil der efter gennemførelse af det fremsatte lovforslag, L 83, optræde 3 forskellige typer af undervisning uden for skolen. Det drejer sig om ekskursioner, som er udflugter uden overnatning, og hvor der er mødepligt, lejrskoler, som indbefatter overnatning, og hvor der ligeledes er mødepligt, samt

endelig skolerejser, der omfatter overnatning, men hvor der ikke er mødepligt, idet der skal tilbydes alternativ undervisning.

For så vidt angår ungdomsuddannelserne anvendes i lovforslaget betegnelsen »ekskursioner m.v.« om alle sådanne arrangementer uden for skolerne. Det bemærkes særligt, at betegnelsen »ekskursioner m.v.« på de erhvervsrettede ungdomsuddannelsers område fx omfatter skoleundervisning ved virksomhedsbesøg, men ikke virksomhedsforlagt undervisning, jf. bemærkningerne til § 3, nr. 1. I dette lovforslag er reglerne om finansieringen af sådanne arrangementer ligeledes afpasset efter de uddannelser, de vil komme til at vedrøre, og de svarer således ikke på alle punkter til forslaget vedrørende lejrskoler og skolerejser m.v. i folkeskolen.

Et væsentligt lighedspunkt med forslaget til ændring af folkeskoleloven består i, at der efter nærværende lovforslag inden for ungdomsuddannelserne vil kunne opkræves et vist, forholdsvis lavt beløb til dækning af udgifter til forplejning. Inden for ungdomsuddannelserne findes forpligtelsen til vederlagsfri undervisning alene i lovgivningen, ikke i grundloven. Det foreslås, at der i selve lovtæksten fastsættes en præcis overgrænse for det beløb, der også ved arrangementer med mødepligt kan afkræves elever og kursister. Blandt andet under hensyn til elevernes og kursisters alder foreslås grænsen fastsat til det højeste beløb inden for det interval, der på baggrund af Forbrugerstyrelsens familiebudget nævnes i bemærkningerne til forslaget til ændring af lov om folkeskolen. Dette beløb, 50 kr., vil efter forslaget blive pristalsreguleret, dog alene i intervaller på 10 kr. Der kan opkræves indtil 50 kr. for de første 24 timer, arrangementet har været, og derefter indtil 50 kr. for hver påbegyndt periode af 24 timer.

Der vil være normal mødepligt til alle arrangementer, hvor deltagerbetalingen ikke overstiger denne betaling for forplejning. Selvom en elev eller en kursist ikke har betalt et beløb, der opkræves for forplejning i overensstemmelse med de ovennævnte regler, kan

man ikke fratage den pågældende retten til at deltage i et arrangement med mødepligt.

Derimod vil der ikke være mødepligt til arrangementer, hvor der stilles krav om en højere deltagerbetaling, og deltagelse kan betinges af betaling af det pågældende beløb.

I overensstemmelse med hvad der hidtil har været praksis inden for ungdomsuddannelserne, vil det således fortsat være muligt at betinge en elevs eller kursists deltagelse i et arrangement af betaling af et vist beløb, der overstiger den ovenfor beskrevne betaling for forplejning. Deltagerbetalingen må dog efter lovforslaget ikke skulle dække udgifter vedrørende undervisningen eller lærernes deltagelse i arrangementet. Det er udtrykkelig bestemt, at fordelene ved frirejser, som er særlige tilbud fra rejsebureauer m.v. vedrørende befordring, ophold etc. for deltagende lærere, skal komme alle deltagere til gode. Dette indebærer, at sådanne rabatter skal benyttes til nedsættelse af prisen på alle rejserne.

Al deltagerbetaling vil få karakter af - eventuelt forskudsvis - refusion af udgifter til arrangementet. Der kan således højst blive opkrævet et beløb svarende til de refusionsberettigede udgifter, der er afholdt vedrørende arrangementet.

Det er i øvrigt ikke hensigten med forslaget at begrænse skolernes muligheder for at tilvejebringe de nødvendige midler til dækning af de udgifter, som ikke endeligt skal påhvile skolen selv, ad anden vej, fx gennem frivillige bidrag.

2. Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige

Forslaget har ingen administrative konsekvenser for det offentlige. Undervisningsministeriet skønner, at forslaget heller ikke har økonomiske konsekvenser.

3. Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har hverken administrative eller økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

4. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

5. Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Med forslaget præciseres det, at dele af undervisningen som hidtil kan organiseres og tilrettelægges som ekskursioner m.v. Udtrykket omfatter én- eller flerdays rejseaktiviteter tilrettelagt for alle elever på et hold. Ekskursioner m.v. kan foregå i ind- eller udland. Ekskursioner m.v. kan indgå i alle fag og skal altid indgå i læsepensum og - i fag med eksamen - i eksamensopgivelserne.

Til nr. 2

Forslaget indebærer, at der gives udtrykkelig hjemmel til, at skolerne som hidtil kan opkræve betaling fra eleverne for deltagelse i ekskursioner m.v., uanset at undervisningen på de offentlige gymnasieskoler ellers er vederlagsfri. Eleverne må efter lovforslaget kun afkræves betaling til deres egne rejse- og opholdsudgifter m.v., men ikke udgifter til undervisningen eller til lærernes udgifter i forbindelse med arrangementet, herunder godtgørelse af merudgifter efter tjenestereglerne.

Ekskursioner vil fortsat kunne finansieres på anden vis, fx via frivillige bidrag fra forældre eller sponsorer. Den praksis, hvorefter betalingen for enkelte elever eller for alle deltagende elever helt eller delvis kan dækkes af en fond el. lign. tilknyttet skolen, kan opretholdes.

Der sondres ifølge forslaget mellem ekskursioner m.v. med en begrænset deltagerbetaling, der går til forplejning - højst et beløb svarende til et anslået normalt sparet hjemmeforbrug til kosten, der fastsættes til 50 kr. pr. påbegyndt døgn - og ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling herudover. Udtrykket »pr. påbegyndt døgn« indebærer, at der højst kan opkræves 50 kr. for forplejning, når arrangementet har været indtil 24 timer, 100 kr., når det har været mellem 24 og 48 timer osv.

Ekskursioner m.v. med begrænset deltagerbetaling er omfattet af den almindelige mødepligt, og eleverne kan ikke udelukkes fra deltagelse, selv om de ikke har erlagt den fastsatte betaling. I givet fald må skolen indkræve beløbet efterfølgende.

Ekskursioner m.v. med en højere deltagerbetaling er derimod frivillige for eleverne, og deltagelsen kan til gengæld gøres betinget af, at eleven erlægger betalingen for arrangementet. For de elever, der undlader at deltage i sådanne ekskursioner, skal skolen tilbyde alternativ undervisning, der modsvarer det udbytte,

der er forudsat i forbindelse med arrangementet. Den almindelige mødepligt omfatter denne undervisning.

Beløbsgrænsen på 50 kr. reguleres med satsreguleringsprocenten, der normalt anvendes til regulering af overførselsindkomster m.v. Ved forslaget om, at det fremkomne beløb afrundes til det nærmeste beløb, der kan deles med 10, sikres det, at der med det nuværende pris- og lønudviklingsniveau kun skal ske regulering med års mellemrum. Når reguleringen medfører ændring af beløbsgrænsen, vil undervisningsministeren udstede en bekendtgørelse herom.

Til nr. 3 - 5

Der er tale om rene konsekvensrettelser.

Til § 2

Til nr. 1

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1.

Til nr. 2

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 2.

Til nr. 3 - 7

Der er tale om rene konsekvensrettelser.

Til § 3

Til nr. 1

Ved forslaget bliver det fastslået, at skolerne kan opkræve betaling fra eleverne for deltagelse i ekskursioner m.v., uanset at skoleundervisningen er vederlagsfri. Den betaling, som eleverne kan kræves for, kan kun dække elevernes egne rejse- og opholdsudgifter m.v., men ikke skolens udgifter til undervisning eller til lærernes deltagelse i arrangementet.

Exkursioner m.v. er i denne sammenhæng defineret som dele af skoleundervisningen, der afvikles uden for skolen, men omfatter ikke virksomhedsforlagt undervisning eller studieophold ved andre institutioner. Betegnelsen »ekskursioner m.v.« omfatter skoleundervisning uden for skolen, uanset om denne foregår ved virksomhedsbesøg, ved besøg på museer eller på andre institutioner, ved indenlandske eller udenlandske studieture og studierejser eller ved andet tilsvarende. Alle sådanne arrangementer uden for skolerne bliver i denne forbindelse betegnet som »ekskursioner«, og der ligger ikke nogen begrænsning med hensyn til arrangementets varighed eller rejsemål i denne betegnelse. De foreslåede regler er ikke til hinder for, at ekskursioner finansieres på anden vis, fx via

frivillige bidrag fra praktikvirksomheder, fra forældre eller fra sponsorer. Betalingen for enkelte elevers deltagelse vil fortsat kunne dækkes af midler fra fonde og lign.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 2.

Til nr. 2 - 4

Der er tale om rene konsekvensrettelser.

Til § 4

Til nr. 1

Der henvises til bemærkningerne til § 3, nr. 1.

Til nr. 2 - 4

Der er tale om rene konsekvensrettelser.

Til § 5

Til nr. 1

Forslaget giver amtsrådet hjemmel til at bestemme, at der kan opkræves betaling fra eleverne for deltagelse i ekskursioner m.v., uanset at undervisningen på offentlige skoler efter lov om de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser er vederlagsfri. Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse for skoler, der drives af Københavns og Frederiksberg kommuner eller af Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 1.

Til nr. 2 og 3

Der er tale om rene konsekvensrettelser.

Til § 6

Da der i en del tilfælde allerede vil være indgået aftaler om betaling for ekskursioner m.v., som man planlægger at afholde efter lovens ikrafttræden, foreslås det, at allerede planlagte aktiviteter kan gennemføres som aftalt. Bestemmelsen angår alene tilfælde, hvor der foreligger en gyldig aftale. Selvom der er indgået en gyldig aftale om betaling, vil en elevs deltagelse i en rejse, hvor der er mødepligt, efter Undervisningsministeriets opfattelse ikke kunne gøres betinget af, at der bidrages til udgifterne hertil.

Til § 7

Ifølge § 33 i lov om gymnasiet, jf. lovbekendtgørelse nr. 63 af 23. januar 1997, og § 38 i lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforbere-

dende enkeltfagsundervisning for voksne m.v., jf. lov-
bekendtgørelse nr. 64 af 23. januar 1997, gælder disse
love, der ændres ved denne lovs §§ 1 og 2, ikke for
Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anord-

ning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigel-
ser, som de særlige færøske og grønlandske forhold
tilsiger. De love, der ændres ved §§ 3 - 5, gælder ikke
for Færøerne og Grønland.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. Efter § 2 indsættes:

»§ 3. Dele af den almindelige undervisning i fagene kan organiseres og tilrettelægges som ekskursioner m.v.«.

2. I § 17 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»Stk. 2. Eleverne kan afkræves betaling for deltagelse i ekskursioner m.v., der indgår som en del af undervisningen. Der kan dog ikke kræves betaling for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Rabat ydet i form af frirejser eller lignende skal komme samtlige deltagere til gode.

Stk. 3. Ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er omfattet af den almindelige mødepligt. En elev kan ikke udelukkes fra deltagelse heri på grund af manglende erlægelse af deltagerbetaling.

Stk. 4. Deltagelse i ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der vedrører andet end forplejning eller udgør mere end 50 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er frivillig for den enkelte elev, og skolen skal tilbyde alternativ undervisning til elever, der ikke deltager.

Stk. 5. Det i stk. 3 og 4 nævnte beløb reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10. Reguleringen sker på grundlag af den på reguleringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen efter afrunding giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, bekendtgøres dette af undervisningsministeren.«.

Stk. 2 - 4 bliver herefter stk. 6 - 8.

3. I § 17, stk. 2, som bliver stk. 6, ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

4. I § 17, stk. 4, som bliver stk. 8, ændres »efter stk. 3« til: »efter stk. 7«.

§ 17. Undervisningen på de offentlige gymnasieskoler er vederlagsfri.

Stk. 2. De undervisningsmidler, der er nødvendige for undervisningen, skal af amtsrådet stilles til rådighed for eleverne uden betaling, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan bestemme, at eleverne i begrænset omfang selv anskaffer undervisningsmidler. Betaling for fotokopier til undervisningsbrug kan fastsættes som en gennemsnitsbetaling for skolens elever eller for grupper af elever på skolen.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan delegere sin beføjelse efter stk. 3 til vedkommende amtsråd eller til skolen efter amtsrådets bestemmelse, jf. § 8, stk. 3.

5. I § 17a ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

§ 17 a. Amtsrådet har udpantringsret for krav på betaling for fotokopier til undervisningsbrug, jf. § 17, stk. 3.

§ 2

I lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 64 af 23. januar 1997, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 9 indsættes:

»§ 10. Dele af den almindelige undervisning i fagene kan organiseres og tilrettelægges som ekskursioner m.v.«.

2. I § 29 indsættes efter *stk. 1* som nye stykker:

»*Stk. 2.* Kursisterne kan afkræves betaling for deltagelse i ekskursioner m.v., der indgår som en del af undervisningen. Der kan dog ikke kræves betaling for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Rabat ydet i form af frirejser eller lignende skal komme samtlige deltagere til gode.

Stk. 3. Ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er omfattet af den almindelige mødepligt. En kursist kan ikke udelukkes fra deltagelse heri på grund af manglende erlæggelse af deltagerbetaling.

Stk. 4. Deltagelse i ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der vedrører andet end forplejning eller udgør mere end 50 kr. pr. døgn pr. deltager, er frivillig for den enkelte kursist, og kurset skal tilbyde alternativ undervisning til kursister, der ikke deltager.

Stk. 5. Det i stk. 3 og 4 nævnte beløb reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10. Reguleringen sker på grundlag af den på reguleringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen efter afrunding giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, bekendtgøres dette af undervisningsministeren.«.

Stk. 2 - 8 bliver herefter stk. 6 - 12.

3. I § 29, *stk. 2*, som bliver stk. 6, ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

4. I § 29, *stk. 4*, som bliver stk. 8, ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

5. I § 29, *stk. 7*, som bliver stk. 11, ændres »stk. 5 og 6« til: »stk. 9 og 10«.

6. I § 29, *stk. 8*, som bliver stk. 12, ændres »stk. 5 - 7« til: »stk. 9 - 11«.

§ 29. Undervisningen i henhold til denne lov på offentlige uddannelsesinstitutioner samt på erhvervsskoler er vederlagsfri.

Stk. 2. De undervisningsmidler, der er nødvendige for undervisningen, skal stilles til rådighed for kursisterne uden betaling, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan bestemme, at kursisterne i begrænset omfang selv anskaffer undervisningsmidler. Betaling for fotokopier til undervisningsbrug kan fastsættes som en gennemsnitsbetaling for kursisters eller for grupper af kursister på institutionen.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan delegere sin beføjelse efter stk. 3 til vedkommende amtsråd eller til institutionerne.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at deltagere i studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne skal betale et gebyr pr. fag. Gebyrets størrelse fastsættes af ministeren, som også fastsætter nærmere regler om gebyrordningen, herunder om administrationen af den.

Stk. 6. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at studerende, som indstiller sig til prøve uden at være tilmeldt undervisningen (selvstuderende), skal betale et gebyr.

Stk. 7. Indbetaling af gebyr efter stk. 5 og 6 er en betingelse for at kunne deltage i undervisning og eksaminer.

Stk. 8. Reglerne i stk. 5 - 7 finder ikke anvendelse, hvor der i anden lovgivning er fastsat bestemmelser om gebyr eller betaling for undervisningen.

7. I § 29a ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

§ 29 a. Amtsrådet og Undervisningsministeriet har udpantningsret for krav på betaling for fotokopier til undervisningsbrug, jf. § 29, stk. 3, for så vidt angår amtskommunale og statslige uddannelsesinstitutioner.

§ 3

I lov om erhvervsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 122 af 5. februar 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 19 a indsættes efter *stk. 1* som nye stykker:
»*Stk. 2.* En skole kan opkræve betaling fra ele-

Bilag til f. t. l. vedr. forskellige uddannelseslove

ver for deltagelse i ekskursioner m.v., der indgår som en del af undervisningen. Der kan dog ikke kræves betaling for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Rabat ydet i form af frirejser eller lignende skal komme samtlige deltagere til gode.

Stk. 3. Ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er omfattet af den almindelige mødepligt. En elev kan ikke udelukkes fra deltagelse heri på grund af manglende erlæggelse af deltagerbetaling.

Stk. 4. Deltagelse i ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der vedrører andet end forplejning eller udgør mere end 50 kr. pr. døgn pr. deltager, er frivillig for den enkelte elev, og skolen skal tilbyde alternativ undervisning til elever, der ikke deltager.

Stk. 5. Det i stk. 3 og 4 nævnte beløb reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10. Reguleringen sker på grundlag af den på reguleringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, bekendtgøres dette af undervisningsministeren.«

Stk. 2 - 5 bliver herefter stk. 6 - 9.

2. I § 19 a, stk. 2, som bliver stk. 6, ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

3. I § 19 a, stk. 4, som bliver stk. 8, ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

4. I § 19 a, stk. 5, som bliver stk. 9, ændres »stk. 1-3« til: »stk. 1-7«.

§ 19 a. Skoleundervisningen er vederlagsfri.

Stk. 2. De undervisningsmidler, der er nødvendige for undervisningen, skal af skolen stilles til rådighed for eleverne uden betaling, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan bestemme, at eleverne i begrænset omfang selv anskaffer undervisningsmidler. Betaling for fotokopier til undervisningsbrug kan fastsættes som en gennemsnitsbetaling for skolens elever eller for grupper af elever på skolen.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan delegerer sine beføjelser efter stk. 3 til skolerne.

Stk. 5. En skole, der udbyder erhvervsuddannelser i medfør af § 18, stk. 3, kan uanset bestemmelserne i stk. 1-3 opkræve betaling for deltagelse i undervisningen m.v. Dette gælder dog kun, hvis skolen ikke modtager samme tilskud fra staten som en godkendt erhvervsskole.

§ 4

I lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen, jf. lovbekendtgørelse nr. 495 af 10. juni 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 15 indsættes efter *stk. 1* som nye stykker:

»*Stk. 2.* En skole kan opkræve betaling fra elever for deltagelse i ekskursioner m.v., der indgår som en del af undervisningen. Der kan dog ikke kræves betaling for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Rabat ydet i form af frirejser eller lignende skal komme samtlige deltagere til gode.

Stk. 3. Ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er omfattet af den almindelige mødepligt. En elev kan ikke udelukkes fra deltagelse heri på grund af manglende erlæggelse af deltagerbetaling.

Stk. 4. Deltagelse i ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der vedrører andet end forplejning eller udgør mere end 50 kr. pr. døgn pr. deltager, er frivillig for den enkelte elev, og skolen skal tilbyde alternativ undervisning til elever, der ikke deltager.

Stk. 5. Det i stk. 3 og 4 nævnte beløb reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10. Reguleringen sker på grundlag af den på reguleringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, bekendtgøres dette af undervisningsministeren.«

Stk. 2 - 5 bliver herefter stk. 6 - 9.

2. I § 15, stk. 2, som bliver stk. 6, ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

3. I § 15, stk. 4, som bliver stk. 8, ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

4. I § 15, stk. 5, som bliver stk. 9, ændres »stk. 1-3« til: »stk. 1-7«.

§ 15. Undervisningen er vederlagsfri.

Stk. 2. De undervisningsmidler, der er nødvendige for undervisningen, skal af skolen stilles til rådighed for eleverne uden betaling, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan bestemme, at eleverne i begrænset omfang selv anskaffer undervisningsmidler. Betaling for fotokopier til undervisningsbrug kan fastsættes som en gennemsnitsbetaling for skolens elever eller for grupper af elever på skolen.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan delegerer sine beføjelser efter stk. 3 til skolerne.

Stk. 5. En skole, der udbyder erhvervs-gymnasiale uddannelser i medfør af § 2, stk. 3, kan uanset bestemmelserne i stk. 1-3 opkræve betaling for deltagelse i undervisningen m.v. Dette gælder dog kun, hvis skolen ikke modtager samme tilskud fra staten som en godkendt erhvervsskole.

§ 5

I lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser m.v., jf. lovekendtgørelse nr. 828 af 17. september 1996, som ændret ved § 4 i lov nr. 1235 af 27. december 1996, foretages følgende ændringer:

1. I § 18 indsættes efter *stk. 1* som nye stykker:

»*Stk. 2.* Amtsrådet kan bestemme, at der kan opkræves betaling fra elever for deltagelse i eks-kursioner m.v., der indgår som en del af undervisningen. Der kan dog ikke kræves betaling for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Rabat ydet i form af frirejser eller lignende skal komme samtlige deltagere til gode.

Stk. 3. Ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er

omfattet af den almindelige mødepligt. En elev kan ikke udelukkes fra deltagelse heri på grund af manglende erlæggelse af deltagerbetaling.

Stk. 4. Deltagelse i ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der vedrører andet end forplejning eller udgør mere end 50 kr. pr. døgn pr. deltager, er frivillig for den enkelte elev, og skolen skal tilbyde alternativ undervisning til elever, der ikke deltager.

Stk. 5. Det i stk. 3 og 4 nævnte beløb reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10. Reguleringen sker på grundlag af den på reguleringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, bekendtgøres dette af undervisningsministeren.«.

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 6 og 7.

2. I § 18, stk. 2, som bliver stk. 6, ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

§ 18. Undervisningen på offentlige skoler for uddannelser efter denne lov er vederlagsfri.

Stk. 2. De undervisningsmidler, der er nødvendige for undervisningen, skal af amtsrådet stilles til rådighed for eleverne uden betaling, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Amtsrådet kan bestemme, at eleverne selv anskaffer lærebøger til brug ved undervisningen i obligatoriske områdefag og i begrænset omfang øvrige undervisningsmidler. Amtsrådet kan endvidere bestemme, at eleverne betaler for fotokopier til undervisningsbrug. Betalingen for fotokopier kan fastsættes som en gennemsnitsbetaling for skolens elever eller for grupper af elever på skolen.

3. I § 18a ændres »stk. 3« til: »stk. 7«.

§ 18 a. Amtsrådet har udpantningsret for krav på betaling for fotokopier til undervisningsbrug, jf. § 18, stk. 3.

Skriftlig fremsættelse (3. juni 1998)

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Hermed tillader jeg mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af forskellige uddannelseslove (Betaling for ekskursioner m.v.). (Lovforslag nr. L 88).

Formålet med lovforslaget er at fastsætte udtrykkelige regler om elevers bidrag til finansiering af ekskursioner m.v. på ungdomsuddannelserne. Forslaget ligger i forlængelse af forslaget om ændring af lov om folkeskolen (Betaling for lejrskoler og skolerejser m.v.) (L 83).

Ekskursioner m.v. behandles ifølge lovforslaget forskelligt, afhængigt af hvilken deltagerbetaling der opkræves.

Opkræves der ingen betaling, eller opkræves der kun betaling for forplejning, og kun indtil 50 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er der sædvanlig mødepligt. Dette modsvares af, at en elev

ikke kan udelukkes fra turen med den begrundelse, at den pågældende ikke har betalt beløbet på forhånd.

Opkræves der betaling for andet end forplejning, eller opkræves der mere end 50 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er deltagelse frivillig, og en elev kan udelukkes fra arrangementet på grund af manglende betaling. Der skal sørges for anden undervisning af elever, der ikke deltager i arrangementet.

Beløbet på 50 kr. vil blive pristalsreguleret.

Ekskursioner m.v. indgår i pensum og i eksamenspensum, hvor der opgives et sådant. Har en elev i stedet for at deltage i en frivillig ekskursion fulgt alternativ undervisning, skal hans pensumopgivelser svare dertil.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.